

Orosz Gábor (Cegléd, 1939. november 16. – Budapest, 2023. október 22.)

főiskolai és egyetemi oktató, kutató, neveléstörténész

Orosz Gábor Cegléden született. Tanítói oklevelét Egerben szerezte 1959-ben, majd pedagógusi pályára lépett. A Kossuth Lajos Tudományegyetemen 1964-ben történelem-pedagógia-népművelés szakon szerzett oklevelet. Ugyanitt volt aspiráns 1973 és 1976 között, Kelemen László tanítványaként. 1982-ben lett a neveléstudomány kandidátusa.

Felsőoktatási pályafutásának két meghatározó helyszíne Nyíregyháza és Debrecen volt. 1964-ben kezdett el tanítani Nyíregyházán a tanítóképzőben, majd az intézetek összevonása után 1970-től tanárképző főiskolán folytatta működését. Az aspirantúra után a debreceni egyetem pszichológia tanszékén tanított, majd innen útja újra Nyíregyházára vezetett. Itt több vezető pozíciót betöltött, volt tanszékvezető és a főiskola főigazgató-helyettese is. Ezután visszatért a debreceni egyetemre, a Neveléstudomány Tanszékre, amelynek 1992 és 1995 között vezetője, majd nyugdíjazásáig munkatársa volt. Szerepe fontos volt a tanszék mai arculatát meghatározó kutatók felkérésében és a doktori iskola beindításában.

Oktatási és kutatási tevékenységének fókuszában a pedagógusképzés különböző kérdései álltak. Hivatalos pozícióiban is mindig ezt a területet képviselte, legyen szó akár a Tudományos Minősítő Bizottságban, akár a Pedagógiai Tudományos Bizottságban betöltött tisztségeiről. Az országos tehetséggondozó mozgalomban betöltött fontos szerepét pedig mestertanári elismerése is jelzi. Ízig-vérig tanárember volt, tanítványai, szakdolgozói és doktori hallgatói tanúi lehettek mindig vitára kész szellemének, szigorú, de építő kritikáinak és mély humanizmusának.

Publikált pszichológiai és didaktikai tárgyú írásokat, de életét végigkísérte a neveléstörténet iránti elkötelezettsége is. Kandidátusi értekezését *A logika eredményeinek alkalmazása az oktatási folyamat elemzésében és tervezésében* címmel írta.

Már az 1970-es évektől folytatott neveléstörténeti kutatásokat. A témában egyik első, mai napig alapműnek számító írása 1985-ben jelent meg *A nyíregyházi evangélikus tanítóképző szervezésének és indulásának története* címmel.

Utolsó alkotói időszakában egyértelműen a neveléstörténet jelentette számára a fókuszt. Több témában is fontos alapkutatásokat végzett. Ilyen például a debreceni pedagógiai iskola történetének feltárásában való részvétel, amelyben Jausz Béla professzori működésének időszakát tárta fel a rá jellemző alaposággal és forrástisztelettel. Sokat tett Kiss Árpád tudományos és közéleti tevékenységének megismeréséért, valamint emlékének ápolásáért. Legjelentősebb neveléstörténeti munkáinak mégis talán a Prohászka Lajossal kapcsolatos írásai és forrásközlései tekinthetők. Számos, korábban nem, vagy alig ismert Prohászka-írást rendezett sajtó alá, amelyeket alapos lábjegyzetekkel, tanulmányokkal egészített ki.

Halálával pótolhatatlan és fájdalmas veszteség érte a magyar pedagógusképzést és a Magyar Pedagógiai Társaság Neveléstörténeti Szakosztályát. Emlékét megőrizzük és ápoljuk!

Forrás:

Breznyszászky László megemlékezése:

<https://www.facebook.com/nevtudunideb/posts/>

[pfbid0jKruMvkgzNbszGWDCDD4qQy34Rz65qQg6fCdoB2SWWdZd4UQF7P2M2DCYTeD3E2pl?locale=ja_KS](https://www.facebook.com/nevtudunideb/posts/pfbid0jKruMvkgzNbszGWDCDD4qQy34Rz65qQg6fCdoB2SWWdZd4UQF7P2M2DCYTeD3E2pl?locale=ja_KS)